

ЗАКОН ЗА НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ НА ФИЗИЧЕСКИТЕ ЛИЦА

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I. Основни разпоредби

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда:

1. производството по несъстоятелност на физическите лица, които са неплатежоспособни добросъвестни длъжници и желаят задълженията им към всички кредитори да бъдат удовлетворени в едно общо съдебно производство;
2. условията и реда за погасяване на задължения на добросъвестния длъжник след откриване на производство по несъстоятелност.

Изключения

Чл. 2. Законът не се прилага по отношение на физическите лица, които упражняват търговска дейност, стопанска дейност, занаят или свободна професия.

Цел на производството по несъстоятелност

Чл. 3. (1) Производството по несъстоятелност има за цел да осигури справедливо удовлетворяване на кредиторите и възможност за освобождаване на добросъвестния длъжник от заплащане на неудовлетворените вземания.

(2) В производството по несъстоятелност се вземат предвид интересите на кредиторите, длъжника и неговото семейство.

Раздел II. Основни принципи

Диспозитивно начало

Чл. 4. Съдебното производство започва по молба на добросъвестния длъжник. Длъжникът не е длъжен да иска образуване на производство по несъстоятелност.

Справедливо удовлетворяване на кредиторите

Чл. 5. (1) В производството по несъстоятелност имат право да участват всички кредитори на длъжника, които имат неудовлетворени вземания.

(2) Вземанията на кредиторите се удовлетворяват при условията и по реда на този закон.

(3) Производството по несъстоятелност не се образува, когато длъжникът няма секвестрируемо имущество, достатъчно за частично погасяване на задълженията, без опасност за интересите на кредиторите.

Доброволно изпълнение

Чл. 6. В производството по несъстоятелност се разглеждат всички възможности за доброволно изпълнение на задълженията, включително чрез план за погасяване и извънсъдебно споразумение между длъжника и кредиторите.

Добросъвестност

Чл. 7. Длъжникът под страх от отговорност за вреди е длъжен да упражнява предоставените му в този закон права добросъвестно и съобразно добрите нрави. Той е длъжен да изнася пред съда и синдика само истината за своето имущество, да оказва съдействие и да не пречатства упражняването на правомощията на съда и на синдика и да не създава опасност за интересите на кредиторите.

Глава втора **УЧАСТНИЦИ В ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**

Раздел I. **Длъжник**

Неплатежоспособност

Чл. 8. (1) Неплатежоспособен е длъжник, който в продължение на повече от 6 месеца не е в състояние да изпълни едно или повече изискуеми парични задължения на обща стойност над 10 минимални работни заплати.

(2) Неплатежоспособността се предполага, когато длъжникът е спрял плащанията. Спиране на плащанията е налице и когато длъжникът е платил изцяло или частично вземанията на определени кредитори.

(3) Неплатежоспособността се предполага, ако имуществото на длъжника не е достатъчно, за да покрие всичките му парични задължения.

Добросъвестен длъжник

Чл. 9. (1) Длъжникът има право да иска откриване на производство по несъстоятелност и да упражнява предвидените в този закон права, ако е добросъвестен. Добросъвестен е длъжникът, който поема задължения съобразно своето имуществено състояние и доходи и който със своите действия не уврежда умишлено или поради небрежност интересите на кредиторите си.

(2) Не се счита за добросъвестен длъжник, който:

1. е осъден за злоупотреба на доверие, за престъпление срещу кредиторите или за престъпление срещу финансовата, данъчната или осигурителната системи, освен ако е реабилитиран;

2. през последната година преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е упражнявал трудова или стопанска дейност по занятие, която да е източник на доходи, независимо от начина на нейното възлагане и изпълнение и не търси активно работа;

3. през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност не е извършил нарушение на задължение за деклариране на доходи или имущество;

4. се е разпоредил безвъзмездно със свое имущество на значителна стойност през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност;

5. през последните 5 години преди подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност е поел задължение по договор за заем, договор за покупка на стоки и услуги или друг възмезден договор, който не е предназначен за задоволяване на негови или на членовете на семейството, които издържа, основни жизнени потребности и когато това задължение е явно несъобразено с имуществото и доходите му;

6. е представил неверни или непълни данни, документи или доказателства за своето имущество пред съда или синдика във връзка с производство по несъстоятелност;

7. не е оказал съдействие или е препятствал упражняването на правомощията на съда и на синдика относно проверката на имуществото му, опазването и попълването на масата на несъстоятелността;

8. не е изпълнил задължения, предвидени в този закон, в одобрен погасителен план или в извънсъдебно споразумение с кредиторите, с което е създал опасност за интересите на кредиторите.

(3) Значителна стойност на имуществото по ал. 2, т. 4 е стойност, която надхвърля средния месечен доход на длъжника за последните 12 месеца, определена към момента на разпореждането.

(4) Явно несъобразено с имуществото и доходите на длъжника е задължение, чието изпълнение, самостоятелно или в съвкупност с други задължения на длъжника, е несъвместимо с разходите за задоволяване на жизнените потребности на длъжника и на членовете на неговото семейство, на които той дължи издръжка. При преценката на обстоятелствата по ал. 2, т. 5 се вземат предвид всички задължения на длъжника, както и имуществото и доходите на длъжника към момента на поемане на задължението.

Имущество на длъжника

Чл. 10. (1) Имуществото на длъжника трябва да е достатъчно, за да покрие разноските в производството по несъстоятелност и поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите.

(2) За частично удовлетворяване се счита плащането изцяло на първото дължимо вземане по реда на чл. 17, ал. 1 или съразмерното удовлетворяване на всички вземания от този ред.

(3) При преценката на обстоятелствата по ал. 1 с взема предвид само секвестрируемото имущество на длъжника към момента на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност.

Маса на несъстоятелността

Чл. 11. (1) Масата на несъстоятелността обхваща всички имуществените права на длъжника, както и една втора част от вещите, правата върху вещи и паричните влогове - съпругеска имуществена общност.

(2) Несеквестрируемото имущество на длъжника не се включва в масата на несъстоятелността.

Несеквестрируемост

Чл. 12. В производството по несъстоятелност не може да бъде насочвано изпълнение върху несеквестрируемите вещи на длъжника.

Издръжка

Чл. 13. (1) В производството по несъстоятелност длъжникът има право на издръжка, която служи за задоволяване на жизнените потребности на длъжника и членовете на неговото семейство, на които той дължи издръжка.

(2) Издръжката се определя от съда съобразно семейното и имущественото състояние на длъжника и може да бъде изменена при промяна на обстоятелствата. Издръжката не може да бъде по-малка от една минимална работна заплата.

Разноски на несъстоятелността

Чл. 14. (1) Разноски в производството по несъстоятелност са:

1. държавната такса;
2. възнаграждението на синдика;
3. разходите за попълване, управление, оценяване и разпределение на масата;
4. определената издръжка на длъжника и на неговото семейство.

(2) Длъжникът осигурява авансовото заплащане на разноските в производството по несъстоятелност. Държавната такса се събира при предявяване на молбата за откриване на производството по несъстоятелност.

(3) Държавната такса за разглеждане на молба за образуване на производство по несъстоятелност е 20 лв.

(4) В производството по несъстоятелност се събират и други държавни такси съгласно тарифа, приета от Министерския съвет. Държавната такса в производството по несъстоятелност на физическо лице винаги е проста.

Обезщетение

Чл. 15. (1) Длъжник, който подаде молба за откриване на производство по несъстоятелност, като знае, че няма основание за това, дължи обезщетение на кредиторите за претърпените във връзка с производството имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането.

(2) Отговорността за заплащане на обезщетение по ал. 1 възниква, в случай че молбата на длъжника за откриване на производство по несъстоятелност е отхвърлена или образуваното производство по несъстоятелност е прекратено с влязло в сила решение поради недобросъвестност на длъжника.

Раздел II. Кредитори

Кредитори на несъстоятелността

Чл. 16. (1) Кредитори на несъстоятелността са лицата, чиито вземания са включени в одобрения от съда списък на приетите вземания.

(2) Масата на несъстоятелността служи за удовлетворяване на всички кредитори на несъстоятелността по предвидения в този закон ред и условия.

(3) Кредиторът запазва в производството по несъстоятелност правата по дадено обезпечение.

(4) Кредиторът упражнява своите права в производството по несъстоятелност самостоятелно или чрез участие в събранието на кредиторите.

Ред на удовлетворяване на вземанията

Чл. 17. (1) В производството по несъстоятелност вземанията на кредиторите се удовлетворяват в следния ред:

1. вземания, обезпечени със залог или ипотека, или запов, вписани по реда на Закона за особените залози - от получената сума при реализацията на обезпечението;

2. вземания, заради които се упражнява право на задържане - от стойността на задържания имот;

3. издръжка, дължима по закон от длъжника на трети лица;

4. публичноправни вземания на държавата и общините, като данъци, мита, такси, задължителни осигурителни вноски и други, възникнали до датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;

5. вземания, възникнали след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност и неплатени на падежа;

6. останалите необезпечени вземания, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;

7. законна или договорна лихва върху необезпечено вземане, дължима след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност;

8. отпуснат на длъжника кредит от свързано с него лице;

9. безвъзмездна сделка;

10. разноските на кредиторите за един адвокат във връзка с тяхното участие в производството по несъстоятелност.

(2) Когато паричните средства са недостатъчни, за да се удовлетворят изцяло вземанията по ал. 1, т. 3 - 10, те се разпределят между кредиторите от реда по съразмерност.

(3) Когато са предявени и приети няколко вземания на държавата от един ред, сумата се изплаща на съответния ред от сметката за разпределение общо и след получаването се разпределя от Националната агенция за приходите по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Националната агенция за приходите незабавно уведомява съда по несъстоятелността и синдика за извършеното разпределение.

Давност на вземанията

Чл. 18. (1) С предявяването на вземане в производството по несъстоятелност давността се прекъсва. Давността спира да тече, докато трае производството по несъстоятелност.

(2) Ако предявеното вземане не бъде прието в производството по несъстоятелност и за установяването му бъде предявен установителен иск, давността за него се прекъсва. Ако искът не бъде уважен, давността не се смята прекъсната.

(3) Ако предявеното вземане не бъде прието и кредиторът не предяви установителен иск, давността не се смята прекъсната.

(4) От прекратяването на производството по несъстоятелност започва да тече нова давност по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите. За вземанията в плана за погасяване, които подлежат на незабавно удовлетворяване, започва да тече нова давност от влизането в сила на плана, а ако изпълнението им е отсрочено или разсрочено - от настъпване на изискуемостта.

Първо събрание на кредиторите

Чл. 19. (1) Първото събрание на кредиторите избира синдик и предлага на съда назначаването му. Кредиторите могат да посочат и класират по предпочитание няколко лица, от които съдът да назначи, в случай на невъзможност за встъпване на първия избран или при освобождаването му.

(2) Първото събрание на кредиторите се провежда на датата, определена от съда с решението за откриване на производството по несъстоятелност и се ръководи от съдията, който разглежда молбата за откриване на производство по несъстоятелност. В събранието участват кредиторите, чиито вземания са посочени от длъжника в списъка на кредитори, приложен към молбата за откриване на производството по несъстоятелност.

(3) Решенията се вземат с обикновено мнозинство от размера на вземанията на кредиторите, като не се вземат предвид гласовете на кредиторите, които са свързани лица

или са били свързани лица с длъжника през последните три години преди откриване на производството по несъстоятелност, както и на кредиторите, които са придобили вземания от свързани лица с длъжника през последните три години преди откриване на производството по несъстоятелност.

Събрание на кредиторите

Чл. 20. (1) В събранието на кредиторите участват кредиторите с приети вземания. Съдът може да предостави право на глас и на кредитор с неприето вземане, който е предявил установителен иск за своето вземане, както и на кредитор с прието вземане, срещу когото е предявен установителен иск.

(2) Събранието на кредиторите:

1. изслушва отчетите на синдика за дейността му;
2. избира и освобождава синдика и предлага неговото назначаване и освобождаване;
3. предлага на съда размера на издръжката на длъжника и на неговото семейство;
4. определя реда и начина за осребряване имуществото на длъжника, метода и условията на оценка на имуществото, избора на оценители и определянето на възнаграждението им.

(3) Събранието на кредиторите се свиква чрез покана от съда, по искане на длъжника, синдика или на кредиторите, притежаващи 1/5 от размера на приетите вземания. Поканата за събранието на кредиторите съдържа номера на делото, името на длъжника, дневния ред, деня, часа и мястото, където ще се проведе събранието. Поканата се обявява в регистъра на несъстоятелност, с което всички кредитори се смятат за редовно уведомени.

(4) Събранието на кредиторите се провежда независимо от броя на присъстващите и се ръководи от съдията, който разглежда делото.

(5) Кредиторът може да бъде представляван от упълномощен представител с изрично писмено пълномощно, с нотариална заверка на подписа. Когато представителят е адвокат, нотариална заверка на подписа не е необходима.

(6) Решенията се вземат с обикновено мнозинство, освен ако в този закон е предвидено друго. При вземането на решение всеки кредитор има толкова гласа, каквато част представлява неговото вземане от размера на приетите вземания и вземанията с право на глас.

(7) Съдът по несъстоятелността може да отмени незаконосъобразно решение на събранието на кредиторите по искане на длъжника или на кредитор, направено в 7-дневен срок от датата на събранието. Искането се разглежда от друг състав на съда по несъстоятелността с участие на длъжника и на кредиторите, не по-късно от 14 дни от постъпването му. Страните се призовават чрез публикуване на съобщение за заседанието в регистъра на несъстоятелност.

Раздел III.

Синдик

Изисквания

Чл. 21. (1) Синдикът е физическо лице, на което е възложено да извършва проверка на предявените вземания, управление на масата на несъстоятелността, осребряване на имуществото и контрол върху дейността на длъжника.

(2) Синдикът трябва да отговаря на изискванията по чл. 655, ал. 1 – 3 и чл. 655а от Търговския закон.

Правомощия

Чл. 22. (1) Синдикът има следните правомощия:

1. упражнява контрол върху сделките на длъжника и го представлява в предвидените в този закон случаи;
 2. издирва и уточнява имуществото на длъжника;
 3. при предвидените в този закон условия прави искания за прекратяване на договори, по които е страна длъжникът;
 4. участва в производствата по делата на длъжника;
 5. събира паричните вземания на длъжника и внася полученото в особена банкова сметка;
 6. с разрешение на съда се разпорежда с паричните суми от банковите сметки на длъжника, когато това се налага във връзка с управлението на имуществото и неговото запазване;
 7. уточнява кредиторите на длъжника и проверява техните вземания;
 8. предлага план за погасяване на задълженията на длъжника;
 9. осребрява имуществото от масата на несъстоятелността;
 10. извършва други предвидени от закона или възложени от съда действия.
- (2) Синдикът осъществява правомощията си съобразно с развитието на производството по несъстоятелност и постановеното от съда.
- (3) Всички държавни органи и организации са длъжни да оказват съдействие на синдика при изпълнение на неговите правомощия.

Назначаване и освобождаване

Чл. 23. (1) По предложение на събранието на кредиторите съдът назначава синдик, който трябва да отговаря на изискванията и е дал за това предварително съгласие с нотариална заверка на подписа. Със същото определение съдът по несъстоятелността определя и датата за встъпване на синдика в длъжност. Ако синдикът не встъпи в длъжност, съдът по несъстоятелността назначава друго лице измежду посочените от събранието на кредиторите.

(2) При назначаването му синдикът с писмена декларация с нотариална заверка на подписа декларира наличието на условията и липсата на пречки по този закон, участието в търговски дружества като съдружник, акционер, изпълнението на длъжности ликвидатор, синдик и други платени длъжности. При настъпване на промяна в някое от обстоятелствата синдикът е длъжен незабавно писмено да уведоми съда по несъстоятелността.

(3) Съдът освобождава синдика при условията на чл. 657 от Търговския закон.

(4) В регистъра по несъстоятелност се вписват името, телефонът, адресът и електронният адрес на назначения синдик, датата на неговото назначаване и освобождаване.

Възнаграждение

Чл. 24. (1) Синдикът има право на еднократно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата за извършване на всяко от следните действия:

1. съставяне списък на приетите вземания;
2. извършване на опис на имуществото и установяване на масата на несъстоятелността;
3. изготвяне и предлагане на план за погасяване на задълженията на длъжника;
4. изготвяне на сметка за разпределение.

(2) За всяко действие за осребряване на масата на несъстоятелността синдикът има право на възнаграждение в размер на 5 на сто от стойността на осребреното имущество.

(3) Синдикът има право на допълнително годишно възнаграждение в размер на една минимална работна заплата, което се изплаща в 3-дневен срок от одобряване на годишен отчет за дейността му.

(4) Възнаграждението се изплаща в 3-дневен срок от одобряване на съответното действие или акт на синдика по ал. 1, т. 1 – 4. Възнаграждението по ал. 2 се изплаща при постъпване на приходите от осребреното имущество.

Отчетност

Чл. 25. (1) Синдикът записва в електронен дневник всяко свое действие, свързано с управлението и разпореждането с вещи и права от имуществото на длъжника или от масата на несъстоятелността. При поискване синдикът предоставя достъп до водения от него дневник.

(2) Синдикът представя на съда, длъжника и на събранието на кредиторите отчет за своята дейност на всеки три месеца, а при поискване от съда – незабавно. Синдикът представя годишен отчет за дейността си на всеки 12 месеца, който съдържа информация за всички предприети от него действия и резултатът от тях. Съдът одобрява отчета, когато синдикът е осъществявал правомощията си с дължимата грижа.

Други изисквания към дейността на синдика

Чл. 26. По отношение изискванията за дължима грижа, ограничения, отговорност и задължение за застраховане на синдика се прилагат съответно чл. 660 и чл. 662- 663а от Търговския закон.

Раздел IV.

Съд по несъстоятелността

Компетентен съд

Чл. 27. Съд по несъстоятелността е окръжният съд по постоянния адрес на длъжника, регистриран преди повече от шест месеца от датата на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност.

Служебно начало

Чл. 28. (1) Съдът по свой почин може да установява факти и да събира доказателства, които са от значение за постановяваните в производството актове, включително да назначи вещо лице за изясняване на обстоятелства, за които са необходими специални знания.

(2) Съдът може служебно да налага обезпечителни мерки и ограничения върху действията и дейността на длъжника.

Обжалване на съдебните актове

Чл. 29. Доколкото друго не е предвидено в този закон, постановените от окръжните съдилища решения и определения подлежат на обжалване само пред въззивния съд. Решенията и определенията, с които се отказва образуване на производство по несъстоятелност или производството се прекратява, подлежат на обжалване по общия ред на Гражданския процесуален кодекс.

Призоваване и съобщения

Чл. 30. (1) Действията на длъжника, кредиторите, събранието на кредиторите, синдика, както и актовете на съда по несъстоятелността и актовете на въззивния и касационния съд, се вписват в отделна книга, която е публична и е на разположение в канцеларията на съда по несъстоятелността. Книгата може да се води и съхранява в електронна форма. След откриването на производството по несъстоятелност за актове, за които този закон не изисква обявяване в регистъра по несъстоятелност или съобщаване по

реда на Гражданския процесуален кодекс и които не подлежат на обжалване, кредиторите се считат уведомени с вписването на съобщение за съответния акт в книгата.

(2) За определенията и решенията на съда, които подлежат на обжалване, с изключение на определенията за одобряване на сметката за разпределение, доколкото друго не е предвидено в този закон, се изпращат съобщения на заинтересованите страни по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(3) В производството по несъстоятелност длъжникът се призовава на постоянния или на друг посочен от него адрес, а кредиторите - страни по делото, на посочения от тях адрес в страната. Ако те са променили адреса, без да уведомят за това съда по несъстоятелността, всички призовки и книжа се прилагат към делото и се смятат за редовно връчени.

(4) Кредитор със седалище в чужбина и без адрес в страната посочва съдебен адрес в страната. Ако такъв не е посочен, призовката се изпраща за обявяване в регистъра по несъстоятелност.

(5) В случаите, в които този закон предвижда призоваването да се извършва чрез обявяване в регистъра по несъстоятелност, обявяването на поканата, съобщението или призовката трябва да се извърши най-късно 7 дни преди събранието, съответно заседанието.

Субсидиарно приложение

Чл. 31. Доколкото в този закон няма особени разпоредби относно производството по несъстоятелност, прилагат се съответно разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс.

Особени правила

Чл. 32. Ако друго не е предвидено в този закон:

1. определената от закона подсъдност за делата по несъстоятелност не може да бъде изменяна по съгласие на участващите лица;
2. съдът се произнася в тридневен срок по молба на участник в производството;
3. откритите съдебни заседания се провеждат при закрити врата;
4. производството по несъстоятелност не може да се спира, освен в случаите на съгласие на длъжника и всички кредитори, както и при смърт на длъжника;
5. молбата за откриване на производство по несъстоятелност не може да се оттегля от длъжника след постановяване на определение на съда за утвърждаване на план за погасяване.

Глава трета

ОТКРИВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Раздел I.

Молба за откриване на производство по несъстоятелност

Условия за откриване на производството

Чл. 33. Производството по несъстоятелност може да се открие по молба на длъжник, който:

1. е физическо лице, което не осъществява дейност като търговец или предприемач;
2. е неплатежоспособен;
3. притежава секвестрируемо имущество, достатъчно за да покрие разностите в производството по несъстоятелност и поне частично да удовлетвори вземанията на кредиторите.
4. е добросъвестен и по отношение на който не са налице основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2.

Молба за откриване на производството

Чл. 34. (1) В молбата до съда длъжникът излага обстоятелствата относно неговата трудова заетост, неплатежоспособност, добросъвестност и имущество и иска откриване на производството по несъстоятелност.

(2) Към молбата си длъжникът прилага:

1. декларация за семейно и имуществено състояние по чл. 22, ал. 2 от Закона за правната помощ;

2. декларация, че не са налице основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2;

3. декларация-опис на личното имущество и имуществото съпругеска имуществена общност - вещи, права върху вещи, вземания и доходи, с уточнение дали е секвестрируемо или несеквестрируемо, с приложени писмени доказателства за правата и извлечения от всички банкови сметки на длъжника;

4. списък-декларация на кредиторите с посочване на имената и адресите, вземанията по основание, стойност, обезпечения, с приложени копия от документите, от които произтичат;

5. справка-декларация за съдебните и изпълнителните производства срещу длъжника;

6. списък-декларация на извършените от длъжника плащания в брой или чрез паричен превод, които надвишават 500 лв. и получателите им през последните 6 месеца;

7. план за погасяване на задълженията съгласно този закон;

8. доказателство за уведомяване по чл. 78, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

9. документ за платена държавна такса, в случай че длъжникът не е освободен от задължение за плащане съгласно чл. 83, ал. 2 от Гражданския процесуален кодекс.

(3) С молбата си длъжникът може да поиска налагане на временни обезпечителни мерки за запазване на неговото имущество.

Разглеждане на молбата

Чл. 35. (1) Молбата за откриване на производство по несъстоятелност се разглежда от съда в 14-дневен срок от постъпването ѝ.

(2) Когато установи, че молбата е нередовна, съдът указва това на молителя. Разпоредбите на чл. 129 от Гражданския процесуален кодекс се прилагат съответно.

(3) Молбата се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Предварителни и обезпечителни мерки

Чл. 36. (1) Преди да постанови решението си по молбата за откриване на производство по несъстоятелност, ако това се налага за запазване имуществото на длъжника, по искане на длъжника или служебно съдът по несъстоятелността може:

1. да допусне обезпечение чрез налагане на заповед, възбрана или други обезпечителни мерки;

2. да постанови спиране на изпълнителните дела срещу имуществото на длъжника, с изключение на изпълнителните дела, образувани по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

3. да разпорежи запечатване на помещения, оборудване, превозни средства и други, в които се съхраняват вещи на длъжника.

(2) Наложеният обезпечителни мерки ползват всички кредитори на несъстоятелността.

(3) Определението за постановяване на мерките по ал. 1 се съобщава на лицето, по отношение на което са наложени, и на лицето, което е поискало налагането им.

Определението подлежи на незабавно изпълнение и може да бъде обжалвано в 7-дневен срок от получаване на съобщението.

(4) Наложените обезпечителни мерки имат действие до датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. От тази дата действието им се заменя с действието на решението за откриване на производството по несъстоятелност. Обезпечителните мерки се смятат за отменени, когато с влязло в сила решение молбата за откриване на производството по несъстоятелност бъде отхвърлена.

Раздел II.

Постановяване на решение

Решение за откриване на производство по несъстоятелност

Чл. 37. (1) Когато констатира, че са налице условията по чл. 33, съдът с решението си:

1. обявява неплатежоспособността;
2. открива производството по несъстоятелност;
3. допуска обезпечение чрез налагане на запор, възбрана или други обезпечителни мерки;
4. определя дата за свикване на събрание на кредиторите не по-късно от един месец от постановяване на решението;
5. определя първоначалната издръжка на длъжника и неговото семейство.

(2) Решението за откриване на производство по несъстоятелност подлежи на незабавно изпълнение и действа по отношение на всички. Решението се обявява в регистъра по несъстоятелност.

(3) Решението може да бъде обжалвано в 7-дневен срок обявяването му в регистъра по несъстоятелност. При отмяна на решението за откриване на производство по несъстоятелност наложените възбрана и запор се считат вдигнати, правомощията на длъжника - възстановени, и правомощията на синдика - прекратени, от момента на вписване на влязлото в сила решение в регистър по несъстоятелност.

Решение за отхвърляне на молбата

Чл. 38. (1) Съдът отхвърля молбата, когато установи, че длъжникът не отговаря на условията по чл. 33.

(2) Когато длъжникът отговаря на условията по чл. 33, т. 1, 2 и 4, но посоченото от него секвестрируемо имущество е недостатъчно за покриване на началните разноси в производството по несъстоятелност и за частично удовлетворяване на вземанията на кредиторите, съдът обявява неплатежоспособността на длъжника и отхвърля молбата за образуване на производство по несъстоятелност.

(3) Решението, с което се отхвърля молбата, се обявява в регистъра по несъстоятелност. Решението подлежи на обжалване от длъжника в 7-дневен срок от датата на съобщението по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Раздел III.

Действие на решението за откриване на производство по несъстоятелност

Ограничаване на правата на длъжника

Чл. 39. (1) С откриване на производството по несъстоятелност длъжникът не може да сключва нови сделки на управление и разпореждане с имуществото си, както и да извършва плащания без разрешение на синдика, а до назначаването на синдика – без

разрешение на съда. Това ограничение не се прилага за изпълнението на текущи задължения във връзка със задоволяване на жизнените потребности на длъжника и семейството му в рамките на определената от съда издръжка, като плащания към централния и местния бюджет, към доставчици на битови, комунални и съобщителни услуги, необходими разходи за храна, здравеопазване, образование и други.

(2) От вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност изпълнението на задължение към длъжника се приема от синдика. Плащанията в полза на длъжника се извършват по особената банкова сметка на масата на несъстоятелността.

(3) Изпълнението, направено на длъжника след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, но преди вписването, е действително, ако изпълнителят не е знаел за откриването на производството или макар и да е знаел, даденото е влязло в масата на несъстоятелността. Добросъвестността се предполага до доказване на противното.

Съдействие от длъжника

Чл. 40. Длъжникът предоставя на съда или синдика информация относно състоянието на имуществото и дейността си към датата на поискването, както и всички свързани с това документи. Информацията и документите се предоставят в 7-дневен срок от писменото им искане.

Спиране на съдебните производства

Чл. 41. (1) С откриване на производството по несъстоятелност се спират съдебните и арбитражните производства по имуществени граждански дела срещу длъжника, с изключение на делата, по които са допуснати за съвместно разглеждане предявен от длъжника насрещен иск или направено от него възражение за прихващане.

(2) Спряното производство се прекратява, ако вземането бъде включено в одобрения от съда списък на приетите вземания.

(3) Спряното производство се възобновява и продължава с участието на синдика и кредитора, ако вземането не е включено в одобрения от съда списък на приетите вземания. Решението по делото има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори на несъстоятелността.

(4) Не се спират дела срещу длъжника за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица.

(5) След откриването на производство по несъстоятелност е недопустимо образуването на нови съдебни или арбитражни производства по имуществени граждански дела срещу длъжника, освен за защита на правата на третите лица, които са собственици на вещи, находящи се в масата на несъстоятелността, както и за парични вземания, обезпечени с имущество на трети лица.

Спиране на изпълнителните производства

Чл. 42. (1) С откриване на производството по несъстоятелност се спират изпълнителните производства срещу имуществото, включено в масата на несъстоятелността с изключение на имуществата по чл. 193 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

(2) Ако от спирането по ал. 1 до вписването на решението за откриване на производството по несъстоятелност се извърши плащане на вискателя, платеното се връща в масата на несъстоятелността.

(3) Ако е предприето действие в полза на обезпечен кредитор по реализация на обезпечението, съдът може да разреши производството да продължи при съществуваща опасност от увреждане интересите на кредитора. Получената над размера на обезпечението сума се внася в масата на несъстоятелността.

(4) Спряното производство се прекратява, ако вземането бъде включено в одобрения от съда списък на приетите вземания. Наложените в изпълнителното производство запори и възбрани са непротивопоставими на кредиторите на несъстоятелността.

(5) Не се допуска налагане на обезпечителни мерки по реда на Гражданския процесуален кодекс или Данъчно-осигурителния процесуален кодекс върху имуществото на длъжника след откриване на производство по несъстоятелност.

Нововъзникнали вземания

Чл. 43. Кредиторите, чиито вземания са възникнали след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, получават плащане на падежа, а когато не са получили плащане на падежа, те се удовлетворяват по реда на чл. 17, ал. 1.

Обезпечителни мерки

Чл. 44. По искане на синдика, длъжника или кредитор съдът по несъстоятелността може да допусне предписаните от закона мерки, които обезпечават наличното имущество на длъжника

Раздел IV.

Списък на приетите вземания

Предявяване на вземанията

Чл. 45. (1) Кредиторите предявяват писмено своите вземания пред съда по несъстоятелността в срок до два месеца от обявяване на решението за откриване на производството по несъстоятелност.

(2) Кредиторът посочва основаниято и размера на вземането, привилегиите и обезпеченията, съдебен адрес и представя писмени доказателства.

Служебно вписване на вземанията

Чл. 46. Синдикът вписва служебно в списъка на предявените вземания установеното с влязъл в сила акт публично вземане.

Списък на вземанията

Чл. 47. (1) В 7-дневен срок от изтичането на срока за предявяване на вземанията синдикът съставя списък на приетите предявени вземания по реда на постъпването им, с отбелязване на кредитора, размера и основаниято на вземането, привилегиите и обезпеченията, датата на предявяването. Установените с влязъл в сила акт публични вземания се считат предявени.

(2) Синдикът представя за обявяване в регистъра по несъстоятелност списъка незабавно след съставянето му и го оставя на разположение на кредиторите и на длъжника в канцеларията на съда.

Оспорване

Чл. 48. (1) Длъжникът или кредитор може да направи писмено възражение пред съда с копие до синдика срещу прието или неприето от синдика вземане в 7-дневен срок от обявяването на списъка.

(2) Синдикът е длъжен да представи пред съда становище по всяко постъпило възражение в 3-дневен срок от получаването му, но не по-късно от датата на провеждане на съдебното заседание за разглеждане на възраженията.

(3) Не може да се оспорва вземане, което е установено с влязло в сила съдебно решение, постановено след датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, по което е взел участие синдикът.

Одобряване на списъка на вземанията

Чл. 49. (1) Съдът разглежда постъпилите възражения в открито заседание с призоваване на синдика, длъжника, кредитора, чието включване или невключване на вземане в списъка се оспорва и направилия възражението кредитор. По възможност всички възражения се разглеждат в едно съдебно заседание. Когато намери възраженията за основателни, съдът одобрява списъка, след като направи съответната промяна. Съдът се произнася с определение в 14-дневен срок от заседанието.

(2) Когато не са постъпили възражения, съдът одобрява съставения списък на приетите вземания с определение, постановено в закрито заседание.

(3) Определението на съда за одобряване на списъка се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Предявяване на установителни иски

Чл. 50. (1) Длъжникът може да предяви иск за установяване несъществуването на прието вземане, ако съдът е оставил възражението му без уважение или ако е включил вземането след разгледано възражение на кредитор. Със същата възможност разполага и кредитор относно прието вземане на друг кредитор. Друг кредитор не може да предяви същия иск, но може да встъпи в производството по предявения иск като съищец до първото заседание по делото.

(2) Кредитор с неприето вземане може да предяви иск за установяване съществуването на неприето вземане, ако съдът е оставил възражението му без уважение или ако съдът е изключил вземането му от списъка на приетите вземания по възражение на длъжника или на друг кредитор. В производството могат да встъпят като трети лица - помагачи на длъжника, кредиторите с приети вземания, както и кредиторите, чиито вземания са оспорени.

(3) Установителните иски се предявяват пред съда по несъстоятелността в 14-дневен срок от датата на обявяване на определението на съда за одобряване на списъка на вземанията. Синдикът е длъжен да участва в производството.

(4) Държавната такса се определя върху една четвърт от вземането, за което е предявен установителният иск. При предявяване на иска не се внася предварително държавна такса. Ако искът бъде отхвърлен, разноските са за сметка на ищеца.

(5) Влязлото в сила решение по установителен иск по ал. 1 и 2 има установително действие в отношенията на длъжника, синдика и всички кредитори в производството по несъстоятелност.

(6) В плана за погасяване, съответно при разпределение на осребреното имущество задължително се заделят резерви за неприето вземане - предмет на установителен иск.

Раздел V.

Мерки за попълване масата на несъстоятелността

Прекратяване на договор

Чл. 51. (1) Синдикът може да прекрати всеки договор, по който е страна длъжникът, ако той не е изпълнен изцяло или частично, като отправи предизвестие от 15 дни. В случай че насрещната страна не отговори или не възрази срещу предизвестията, договорът се счита за прекратен. При прекратяване на договора насрещната страна има право на обезщетение за претърпените вреди.

(2) Запазването на договора, по който длъжникът прави периодични плащания, не задължава синдика да извърши плащанията, които са просрочени преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност.

Прихващане

Чл. 52. (1) Кредитор може да извърши прихващане със свое задължение към длъжника, ако преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност двете задължения са съществували и са били насрещни и еднородни и вземането му е било изискуемо. Ако вземането му е станало изискуемо по време на производството по несъстоятелност или в резултат на решението за обявяване в несъстоятелност, както и ако еднородността на двете задължения е настъпила в резултат на това решение, кредиторът може да извърши прихващане едва след настъпване на изискуемостта, съответно еднородността.

(2) Изявлението за прихващане се отправя до синдика.

(3) Ако кредиторът е придобил вземането и задължението си към длъжника преди датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, но към момента на придобиване на вземането или задължението е знаел, че е настъпила неплатежоспособност или че е поискано откриване на производство по несъстоятелност, прихващането е недопустимо.

Запечатване

Чл. 53. (1) При опасност от разпиляване, унищожаване или укриване на имущество съдът по несъстоятелността може да разпреди запечатване на помещения, оборудване, превозни средства и други, в които се съхраняват вещи на длъжника.

(2) Не се запечатват обитаеми жилища и помещения, необходими за продължаване на дейността на длъжника или за съхраняване на подлежащи на бързо разваляне вещи.

(3) Запечатването се извършва от частен съдебен изпълнител. Протоколът за извършените действия се изпраща на съда.

Опис на имуществото

Чл. 54. (1) В 3-дневен срок от встъпването синдикът трябва да започне извършване опис на недвижимите и движимите вещи, пари, ценности, ценни книги, договори и други, на вземанията на длъжника и на намиращите се във владение на трети лица вещи. Синдикът уведомява длъжника за предприетите от него действия.

(2) Описът се извършва от синдика. От момента на извършване на опис синдикът отговаря за описаното имущество, ако то не е предадено на длъжника или на трето лице за пазене.

(3) Съобщение за извършения първи опис се изпраща за обявяване в регистъра по несъстоятелност.

(4) Ако след извършването на опис се открие друго имущество, извършва се допълнителен опис.

Глава четвърта

ПЛАН ЗА ПОГАСЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ДЛЪЖНИКА

Раздел I.

План за погасяване

Предназначение на плана

Чл. 55. С план за погасяване може да се предвиди отсрочване или разсрочване на плащанията, частично или цялостно опрощаване на задълженията и извършването на други действия и сделки с имуществото на длъжника, насочени към удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността.

Предлагане на план

Чл. 56. (1) Право да предложат план имат длъжникът, синдикът и кредиторите, които притежават най-малко 1/3 от приетите вземания.

(2) В производството по несъстоятелност може да се предложи повече от един план.

(3) План за погасяване може да се предложи най-късно до един месец след момента на обявяване на определението на съда за одобряване списъка на приетите вземания.

(4) Разходите по изготвянето на план, който е предложен от длъжника или от синдика, са за сметка на масата на несъстоятелността, а в останалите случаи те са за сметка на предложителя.

Съдържание на плана

Чл. 57. (1) Планът за погасяване съдържа:

1. степента на удовлетворяване на вземанията включени в одобрения от съда списък към момента на внасяне на плана, начина и времето за плащане на кредиторите от всеки клас, както и гаранции за изпълнение на оспорените неприети вземания - предмет на висящи съдебни производства към датата на предлагането на плана;

2. степента на удовлетворяване, което получава всеки клас кредитори в сравнение с това, което би получил при разпределение на имуществото по предвидения от закона ред;

3. гаранциите, които се дават на всеки клас кредитори във връзка с изпълнението на плана;

4. необходимите действия за осъществяването на плана.

(2) С плана може да се предвиди продажба на цялото имущество на длъжника или на обособена част от него, начинът и условията на продажба, купувачът, новиране на задължение или извършването на други действия и сделки. В такъв случай се прилага пазарна оценка на имуществото - предмет на съответната сделка, както и проект на договор, подписан от купувача.

Допускане на плана

Чл. 58. Ако планът отговаря на изискванията по чл. 56 и чл. 57, съдът го допуска до разглеждане от събранието на кредиторите и определя датата за провеждане на събранието в едномесечен срок. Съдът се произнася в 7-дневен срок от изтичането на срока за предлагане на плана с определение, постановено в закрито заседание.

Обявяване

Чл. 59. Съдът изпраща съобщение за допускането на плана и датата на събранието на кредиторите за обявяване в регистъра по несъстоятелност. Длъжникът, синдикът и кредиторите се смятат за призовани за събранието с обявяването на съобщението.

Раздел II.

Приемане на плана от кредиторите

Гласуване

Чл. 60. (1) Право да гласува по плана има само кредитор, чието вземане е прието или му е признато право на глас.

(2) Кредиторите гласуват отделно в следните класове:

1. кредитори с обезпечени вземания и кредитори с право на задържане;
 2. държавата и общините с публичноправни вземания като данъци, мита, такси, задължителни осигурителни вноски и други, възникнали до датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност;
 3. кредитори с необезпечени вземания;
 4. кредиторите с вземания по чл. 17, т. 7 – 10.
- (3) Кредитор може да гласува и без да присъства на събранието чрез писмено изявление с нотариална заверка на подписа.
- (4) Планът се приема от всеки клас с обикновено мнозинство от размера на вземанията от класа.
- (5) Не се счита за приет план, против който са гласували кредитори с повече от половината от приетите вземания независимо от класовете, в които се разпределят.
- (6) Събранието на кредиторите може да реши, че синдикът ще осъществява контрол върху дейността на длъжника във връзка с изпълнението на неговите задължения по приетия план.
- (7) Приемането на плана се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Възражения срещу плана

Чл. 61. Възражение срещу приетия план може да бъде направено пред съда по несъстоятелността в 7-дневен срок от датата на гласуването. Възражение може да подаде и кредитор с неприето вземане, за което е предявил установителен иск.

Раздел III.

Утвърждаване на плана от съда

Условия за утвърждаване на плана

Чл. 62. Съдът утвърждава плана, ако:

1. са спазени изискванията на закона за приемането на плана от отделните класове кредитори;
2. планът е приет с мнозинство на кредитори с повече от половината от приетите вземания, включени в одобрените от съда списък на приетите вземания; ако планът предвижда непълно плащане, поне един клас от кредиторите, които са го приели, трябва да получава непълно плащане;
3. всички кредитори от класа са поставени при равни условия, освен ако ощетените кредитори дадат писмено съгласие;
4. на несъгласен кредитор и несъгласен длъжник планът осигурява получаване на плащане, каквото би получил при разпределение на имуществото по предвидения от закона ред;
5. никой кредитор не получава повече от дължимото по приетото му вземане;
6. не се предвижда издръжка на длъжника и семейството му, по-голяма от определената от съда до окончателното изпълнение на задълженията по плана.

Разглеждане на плана

Чл. 63. (1) Съдът по несъстоятелността утвърждава приетия план, ако са спазени изискванията на закона.

(2) Ако са приети няколко плана, утвърждава се планът, за който са гласували кредитори с повече от половината от общия размер на приетите вземания. Ако той не може да бъде утвърден, се утвърждава планът, приет от класовете кредитори, чиито интереси са увредени в най-голяма степен.

(3) Планът се утвърждава в закрито заседание. Когато срещу приетия от събранието на кредиторите план са направени възражения, съдът разглежда възраженията в заседание при закрити врата с призоваване на длъжника, синдика и направилия възражението. По възможност всички възражения се разглеждат в едно заседание и съдът се произнася по възраженията в 14-дневен срок от заседанието.

Решение за утвърждаване на плана за погасяване

Чл. 64. (1) С решението за утвърждаване на плана съдът:

1. прекратява производството по несъстоятелност;
2. назначава синдика, предложен в плана или избран от събранието на кредиторите, който ще осъществява контрол върху изпълнението на плана;
3. осъжда длъжника да плати вземанията, неплатени на падежа и възникнали след датата на откриване на производство по несъстоятелност до утвърждаване на погасителния план. За тези вземания синдикът съставя допълнителен списък.
4. определя имуществото, с което длъжникът да се разпорежда само с предварителното разрешение на синдика, а когато няма такъв - на съда.

(2) Решението, с което се утвърждава или се отказва утвърждаване на плана, подлежи на обжалване в 7-дневен срок от вписването му в регистъра по несъстоятелност. В случай на отмяна на решението не може да се предлага нов погасителен план.

Раздел IV. Действие на плана

Действие на плана по отношение на засегнатите страни

Чл. 65. (1) Утвърденият от съда план е задължителен за длъжника и кредиторите, чиито вземания са възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност. Вземанията на кредиторите се преобразуват съобразно с предвиденото в плана.

(2) Длъжникът е задължен да извърши незабавно предвидените с плана промени.

(3) Поръчителите и лицата, които са учредили залог или ипотeka за обезпечаване на задължение на длъжника, както и солидарно задължените с него лица, не могат да се ползват от предвидените с плана облекчения.

(4) При продажба на цялото имущество или на част от него извършените от купувача действия на разпореждане преди окончателното плащане на цената са недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността.

Контрол върху изпълнението на плана

Чл. 66. (1) Когато в плана е предвидено, синдикът осъществява контрол върху дейността на длъжника във връзка с изпълнението на неговите задължения по плана.

(2) Длъжникът уведомява незабавно синдика за всички настъпили обстоятелства, които са от съществено значение за изпълнението на плана.

(3) Синдикът има право по всяко време да поиска от длъжника да представи сведения или доклад по всеки въпрос, който засяга дейността на длъжника и изпълнението на плана.

(4) Длъжникът може само след предварителното съгласие на синдика да:

1. сключва сделки за разпореждане със своето имущество;
2. закрива и открива банкови и други сметки за безналични разплащания;
3. сключва сделки и действия извън обичайните, необходими за задоволяване на жизнените потребности на него и семейството му;
4. променя осъществяваната от него трудова дейност и заетост;
5. променя адреса и жилището;

6. извършва други действия, когато това е предвидено в плана.

Срок за сключване на договор

Чл. 67. (1) Срокът за сключване на договор за продажба на цялото имущество, на обособена част от него, съобразно утвърдения план, е едномесечен от влизането в сила на решението за утвърждаване на плана. Ако в посочения срок не се сключи договор за продажба, всяка от страните може в едномесечен срок да поиска от съда по несъстоятелността да обяви договора за сключен съгласно проекта, приет на събранието на кредиторите.

(2) Ако никоя от страните не поиска обявяване на договора за сключен и ако има направено искане от кредитор, съдът по несъстоятелността възобновява производството и обявява длъжника в несъстоятелност.

Събиране на преобразуваното вземане

Чл. 68. На основание утвърдения от съда план кредиторът може да поиска издаване на изпълнителен лист по реда на чл. 405 от Гражданския процесуален кодекс за изпълнение на преобразуваното вземане независимо от неговия размер

Давност при утвърден план

Чл. 69. (1) С влизане в сила на решението за утвърждаване на плана започва да тече нова давност по чл. 110 от Закона за задълженията и договорите за вземанията, възникнали преди датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност, когато тези вземания подлежат на незабавно удовлетворяване. Ако с плана изпълнението им е отсрочено или разсрочено, започва да тече нова давност от настъпване на изискуемостта.

(2) В случай че бъде поискано възобновяване на производството по несъстоятелност, давност не тече за приетите вземания, докато трае производството по възобновяване.

Неизпълнение на плана

Чл. 70. (1) Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по плана или задълженията си във връзка с осъществявания контрол върху изпълнението на плана, кредиторите, чиито вземания са преобразувани с плана и представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, или синдикът, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност без да се доказва нова неплатежоспособност.

(2) Искането за възобновяване се разглежда при условията и по реда на глава пета, раздел IV от този закон.

Глава пета

ОБЯВЯВАНЕ В НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ И ОСРЕБРЯВАНЕ НА ИМУЩЕСТВОТО

Раздел I.

Решение за обявяване в несъстоятелност

Условия за обявяване в несъстоятелност

Чл. 71. Съдът обявява длъжника в несъстоятелност, когато:

1. в предвидения от закона срок не е бил предложен погасителен план или предложеният план не е бил приет или утвърден;

2. производството е възобновено поради неизпълнение на погасителния план от добросъвестен длъжник.

Съдържание

Чл. 72. С решението за обявяване в несъстоятелност съдът:

1. обявява длъжника в несъстоятелност;
2. постановява обща възбрана и запор върху имуществото на длъжника;
3. лишава длъжника от правото да управлява и да се разпорежда с имуществото, включено в масата на несъстоятелността;
4. постановява започване на осребряване на имуществото, включено в масата на несъстоятелността, и разпределение на осребреното имущество.

Обжалване на решението

Чл. 73. (1) Решението за обявяване в несъстоятелност подлежи на обжалване в 7-дневен срок от вписването в регистъра по несъстоятелност.

(2) Решението, с което се отменя частично или изцяло или се обезсилва постановеното от окръжния съд решение за обявяване в несъстоятелност, се вписва в регистъра по несъстоятелност.

Действие на решението

Чл. 74. (1) Решението за обявяване в несъстоятелност подлежи на незабавно изпълнение.

(2) Решението за обявяване в несъстоятелност действа по отношение на всички.

(3) Решението за обявяване в несъстоятелност се вписва в регистъра по несъстоятелност.

Общ запор и възбрана

Чл. 75. (1) От момента на вписване на решението за обявяване в несъстоятелност се смятат за възбранени недвижимите имоти, съответно за запорирани движимите вещи и вземанията на длъжника по отношение на трети добросъвестни лица.

(2) Постановената обща възбрана върху недвижимите имоти и корабите на длъжника се вписва в нотариалните регистри, съответно в регистрите за корабите, въз основа на вписаното в регистъра по несъстоятелност решение за обявяване на длъжника в несъстоятелност.

Раздел II.

Осребряване на имуществото

Обхват

Чл. 76. Недвижимите и движимите вещи като цяло или в обособени части, вещните и другите имуществени права от масата на несъстоятелността се превръщат в пари, доколкото това е необходимо за плащане задълженията на длъжника.

Правила за извършване на продажба

Чл. 77. (1) Продажбата на имуществените права от масата на несъстоятелността се извършва от синдика след разрешение на съда.

(2) Доколкото в този закон не са предвидени специални правила, за осребряването на имуществото се прилагат разпоредбите на глава четиридесет и шеста от Търговския закон.

Раздел III.

Разпределение на осребреното имущество

Сметка за разпределение

Чл. 78. (1) Разпределение се извършва, когато в масата на несъстоятелността се наберат достатъчно парични средства.

(2) Синдикът изготвя сметка за разпределение на наличните суми между кредиторите с вземания по чл. 17, ал. 1 съобразно реда, привилегиите и обезпеченията.

(3) Сметката за разпределение е частична, докато не бъдат изплатени изцяло задълженията или не бъде осребрена цялата маса на несъстоятелността с изключение на непродаваемите вещи.

Удовлетворяване на нововъзникнали вземания

Чл. 79. Не може да бъде отказано включването в сметката за разпределение на вземане, възникнало от датата на решението за откриване на производството по несъстоятелност и неплатено на падежа, ако задължението е поето със съгласието на синдика или е признато от него.

Удовлетворяване на обезпечени вземания

Чл. 80. (1) Когато продажната цена на заложена или ипотekiрана вещь не покрива изцяло вземането заедно с натрупаната лихва, за остатъка кредиторът участва в разпределението заедно с кредиторите с необезпечени вземания.

(2) Когато продажната цена на заложена или ипотekiрана вещь превишава обезпеченото вземане с натрупаната лихва, остатъкът от нея се включва в масата на несъстоятелността. Дължимата сума от реализацията на обезпечението се предава веднага на кредитора.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат и при удовлетворяване вземане на кредитор с право на задържане.

Удовлетворяване на оспорени вземания

Чл. 81. (1) За оспорено по съдебен ред вземане се заделя съответната сума в сметката за разпределение.

(2) Когато е оспорено само обезпечението или привилегията, вземането се включва като необезпечено до разрешаване на спора, като в сметката за разпределение се заделя сумата, която кредиторът би получил за обезпечено вземане.

Удовлетворяване на вземания под условие

Чл. 82. (1) Вземане под отлагателно условие се включва в първоначалното разпределение като оспорено вземане. За него се заделя съответната сума от разпределението. При окончателното разпределение това вземане се изключва, ако до този момент условието не се е сбъднало.

(2) Вземане под прекратително условие се включва в разпределението като безусловно.

Публичност на сметката за разпределение

Чл. 83. (1) Сметката за разпределение се поставя в продължение на 14 дни на определено за целта видно и общодостъпно място в съда. Съставянето на сметката за разпределение се обявява в регистъра по несъстоятелност от синдика.

(2) Дължникът и всеки кредитор могат да направят пред съда писмено възражение срещу сметката за разпределение в срока по ал. 1.

Одобряване на сметката за разпределение

Чл. 84. (1) Съдът по несъстоятелността одобрява с определение сметката за разпределение, след като направи съответната промяна, когато служебно или при възражение е констатирал незаконосъобразност.

(2) Определението за одобряване на сметката за разпределение и постъпилите срещу него жалби се обявяват регистъра по несъстоятелност, с което кредиторите и длъжникът се смятат уведомени.

(3) Определението за одобряване на сметката може да се обжалва от длъжника и от кредитор, който е подал възражение срещу сметката за разпределение, както и от кредитор, чието вземане е засегнато от определението на съда в случай на изменение или отмяна на сметката за разпределение.

(4) Одобрената сметка за разпределение се изпълнява от синдика.

Допълнително включване

Чл. 85. (1) Кредитор, който е предявил вземането си след извършено разпределение, се включва в следващите разпределения без право на изравняване съобразно с вече платеното.

(2) В масата на несъстоятелността се включват допълнително новосъбраните суми от вземания на длъжника и от осребряване на имуществото, както и сумите от вземания, от които кредиторите са се отказали.

Връщане на остатъка

Чл. 86. След пълното плащане на задълженията остатъкът от масата на несъстоятелността се предоставя на длъжника.

Отчет на синдика

Чл. 87. В срок не по-дълъг от един месец след изчерпване на масата на несъстоятелността, с изключение на непродаваемите вещи, синдикът представя на съда по несъстоятелността отчет, който съдържа информация за дейността за дейността на синдика, за извършените разпределения на сумите, събрани при осребряването, и за останалите неплатени вземания.

Изслушване на отчета на синдика

Чл. 88. (1) Съдът свиква заключително събрание на кредиторите в 14-дневен срок от получаване отчета на синдика.

(2) На събранието се изслушва отчетът за извършените разпределения на сумите, които са събрани при осребряването, и за останалите неплатени вземания. Събранието взема решение и относно непродаваемите вещи от масата на несъстоятелността. Събранието на кредиторите може да вземе решение да бъдат предоставени на длъжника вещи с незначителна стойност или вземания, чието събиране би било значително затруднено.

Глава шеста

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Раздел I.

Решение за прекратяване на производството

Основания за прекратяване на производството

Чл. 89. (1) Производството по несъстоятелност се прекратява с решение на съда, когато:

1. след откриване на производството бъде установено, че не е налице някое от условията по чл. 33;
2. е одобрен план за погасяване на задълженията;
3. са изплатени задълженията;
4. масата на несъстоятелността е изчерпана;
5. е сключено извънсъдебно споразумение между кредиторите и длъжника за уреждане на плащането на паричните задължения.

(2) Производството по несъстоятелност не се прекратява, когато за обезпечаване на задълженията на длъжника са учредени обезпечения от трети лица и изпълнението срещу обезпеченията не е приключило или длъжникът е страна по висящо съдебно производство.

Обжалване на решението

Чл. 90. Решението за прекратяване на производството подлежи на обжалване в 7-дневен срок от вписването му в регистъра по несъстоятелност.

Раздел II.

Действие на решението за прекратяване на производство по несъстоятелност

Прекратяване правомощията на синдика

Чл. 91. (1) С прекратяване на производството по несъстоятелност се прекратяват правомощията на синдика.

(2) Синдикът предава остатъка от имуществото на длъжника.

(3) По разпореждане на съда синдикът депозира в банка сумите, които са заделени при окончателното разпределение за неполучените или оспорени вземания.

Прекратяване действието на общата възбрана

Чл. 92. (1) С прекратяване на производството по несъстоятелността се прекратява действието на общата възбрана.

(2) Общата възбрана се заличава служебно от момента на вписване на решението за прекратяване на производството по несъстоятелност.

Погасяване

Чл. 93. Непредявените в производството по несъстоятелност вземания и неупражнените права се погасяват

Раздел III.

Сключване на извънсъдебно споразумение

Договор

Чл. 94. (1) Във всяко положение на производството по несъстоятелност длъжникът може да сключи с всички кредитори с приети вземания договор за уреждане плащането на паричните задължения. В този случай синдикът не представлява длъжника като страна. Договорът се сключва в писмена форма.

(2) Ако сключеният договор отговаря на изискванията на закона, съдът с решение прекратява производството по несъстоятелност, при условие че няма предявени иски за установяване на несъществуването на прието вземане.

(3) Доколкото в договора или в този закон не е предвидено друго, прилага се гражданското законодателство.

Неизпълнение на договора

Чл. 95. (1) Ако длъжникът не изпълнява задълженията си по договора, кредиторите, чиито вземания представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията, могат да поискат възобновяване на производството по несъстоятелност, без да се доказва нова неплатежоспособност.

(2) Искането за възобновяване се разглежда при условията и по реда на раздел IV от този закон.

Раздел IV.

Възобновяване на прекратено производство по несъстоятелност

Условия за възобновяване

Чл. 96. (1) Прекратеното производство по несъстоятелност се възобновява с решение на съда, когато:

1. в срок от една година след прекратяване на производството се освободят суми, заделени за оспорени вземания или се открие имущество, което не е било известно при прекратяването на производството по несъстоятелност;

2. длъжникът не изпълнява задълженията си по плана за погасяване или задълженията си във връзка с осъществявания контрол върху изпълнението на плана;

3. длъжникът не изпълнява задълженията си по извънсъдебното споразумение с кредиторите.

(2) Когато освободените заделени суми и новооткритото имущество са недостатъчни, за да покрият разноските по производството, съдът отказва неговото възобновяване, освен ако заинтересовано лице не предплати необходимата сума.

Искане за възобновяване

Чл. 97. Производството по несъстоятелност се възобновява:

1. в случаите по чл. 96, ал. 1, т. 1 - по писмена молба на длъжника или на кредитор с прието или установено по съдебен ред вземане.

2. в случаите по чл. 96, ал. 1, т. 2 - по писмена молба на синдика или кредиторите, чиито вземания са преобразувани с плана и представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията;

3. в случаите по чл. 96, ал. 1, т. 3 - по писмена молба на кредиторите, чиито вземания представляват не по-малко от 15 на сто от общия размер на вземанията.

Разглеждане на искането за възобновяване

Чл. 98. (1) Искането за възобновяване се разглежда от съда по несъстоятелността в 14-дневен срок от постъпването му в открито съдебно заседание с призоваване на направилia искането кредитор и на длъжника.

(2) Когато съдът установи, че неизпълнението на плана за погасяване или неизпълнението на извънсъдебното споразумение е резултат от установена недобросъвестност на длъжника, производството по несъстоятелност се прекратява.

Действие на решението за възобновяване

Чл. 99. (1) С решението за възобновяване на производството правата на синдика и на събранието кредиторите се възстановяват.

(2) Преобразуващото действие на плана за погасяване и на извънсъдебното споразумение по отношение на правата на кредиторите и обезпеченията отпада с влизане в сила на решението за прекратяване на производството по несъстоятелност.

(3) Във възобновеното производство по несъстоятелност не може да се предлага нов погасителен план.

Глава седма **ПОГАСЯВАНЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ** **СЛЕД ОТКРИВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВО ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ**

Раздел I. **Погасяване на задължения на добросъвестния длъжник**

Условия за погасяване на задълженията

Чл. 100. Задълженията на добросъвестния неплатежоспособен длъжник за удовлетворяване на вземанията, включени в одобрения от съда списък на приетите вземания, се погасяват с изтичане на 3-годишен срок от влизането в сила на решението на съда за утвърждаване на плана за погасяване, а когато няма такъв – от датата на първия опис на имуществото на длъжника, и при условие, че:

1. длъжникът е заплатил разноските в производството по несъстоятелност;
2. е удовлетворил поне частично включените в утвърдения от съда списък на приетите вземания, при условие че цялото негово секвестрируемо имущество е послужило за удовлетворяване на кредиторите на несъстоятелността;
3. не са налице основания за недобросъвестност на длъжника по смисъла на чл. 9, ал. 2.

Условия за погасяване на задълженията при липса на имущество

Чл. 101. Задълженията на добросъвестния неплатежоспособен длъжник за удовлетворяване на вземанията на кредиторите, посочени в приложения към молбата за откриване на производство по несъстоятелност списък на кредиторите, се погасяват с изтичане на 10-годишен срок от влизането в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, при условие, че:

1. не са налице основания за недобросъвестност на длъжника по смисъла на чл. 9, ал. 2;
2. цялото негово секвестрируемо имущество след влизане в сила на решението на съда по чл. 38, ал. 2, е послужило за удовлетворяване на кредиторите му.

Проверка на условията

Чл. 102. Погасяването на задълженията настъпва по силата на закона, след като съдът установи дали са налице условията за това.

Раздел II. **Производство за установяване на условията за погасяване**

Молба

Чл. 103. (1) Молбата на добросъвестния длъжник за установяване на условията за погасяване на задълженията се разглежда от компетентния съд по несъстоятелността.

(2) Молбата съдържа изложение на условията за погасяване на задълженията. Към нея се прилага декларация, че не са налице основания за недобросъвестност по чл. 9, ал. 2, а когато е приложимо - и писмени доказателства за плащанията по чл. 100, т. 1 и 2, съответно по чл. 101, т. 2.

(3) Молбата се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Възражение срещу молбата

Чл. 104. В едномесечен срок от обявяването на молбата за установяване на условията за погасяване на задълженията всеки кредитор с прието или установено по съдебен ред вземане може да направи писмено възражение, подкрепено с доказателства, че не са налице условията за погасяване.

Разглеждане на молбата

Чл. 105. (1) Молбата за установяване на условията за погасяване на задълженията се разглежда в открито заседание с призоваване на молителя и на възразилия кредитор.

(2) Решението на съда, с което се уважава молбата, не подлежи на обжалване. Решението на съда, с което се отхвърля молбата, подлежи на обжалване от длъжника в 7-дневен срок.

(3) Влязлото в сила съдебно решение се обявява в регистъра по несъстоятелност.

Повторно подаване на молба за проверка

Чл. 106. Повторното подаване на молба за установяване на условията за погасяване на задълженията в срок от 5 години е недопустимо.

Раздел III.

Задължения, които не се погасяват

Исключени вземания

Чл. 107. Не се погасяват задълженията на длъжника за удовлетворяване на:

1. вземания, обезпечени с ипотека;
2. вземания за глоби и имуществени санкции;
3. вземания за непозволено увреждане;
4. вземания за издръжка;
5. вземания, възникнали след откриване на производството по несъстоятелност, които са останали неудовлетворени.

Продължаване на производството по несъстоятелност

Чл. 108. Изтичането на 3-годишния срок по чл. 100 не е основание за прекратяване на производството по несъстоятелност, когато масата на несъстоятелността не е изчерпана. Производството по несъстоятелност продължава с цел удовлетворяване на вземанията по чл. 107, които не се погасяват.

Глава осма

ВПИСВАНЕ И ПУБЛИКУВАНЕ В РЕГИСТЪРА ПО НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ

Вписване и обявяване на актове в производството по несъстоятелност

Чл. 109. Актовете в производството по несъстоятелност на физическите лица се вписват или обявяват в регистъра по несъстоятелност, който се води и поддържа от Министерството на правосъдието.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „Свързани лица“ са лицата по смисъла на § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

2. „Несеквестрируемо имущество“ са несеквестрируемите вещи по смисъла на чл. 444 и чл. 445 от Гражданския процесуален кодекс и несеквестрируемият доход по смисъла на чл. 446 и чл. 446а от Гражданския процесуален кодекс.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. До създаването на регистъра по несъстоятелност, актовете в производството по несъстоятелност на физическите лица се вписват или обявяват в Информационната система за производство по несъстоятелност на Министерството на правосъдието.

§ 3. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г., бр. 11, 86, 103, 109 и 110 от 2020 г., бр. 16 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; Решение № 6 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 43 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г., бр. 15, 24 и 32 от 2022 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2022 г. – бр. 56 от 2022 г. от 2022 г.; изм. и доп., бр. 62 от 2022 г.) се създава нов чл. 377а:

„Чл. 377а. Висшият съдебен съвет предоставя за публикуване на Министерството на правосъдието информацията по член 24, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2015/848 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 година относно производството по несъстоятелност, както и данни относно производствата по несъстоятелност, стабилизация и опрощаване на задължения. Условието и редът за предоставяне на информацията се уреждат в наредба, издадена от Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието.“

§ 4. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 80, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 53, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г., бр. 15, 94, 98, 100 и 101 от 2010 г., бр. 14, 31, 77 и 99 от 2011 г., бр. 26, 38, 40, 82, 94 и 99 от 2012 г., бр. 52, 98, 106 и 109 от 2013 г., бр. 1 от 2014 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2014 г. – бр. 14 от 2014 г.; изм., бр. 18, 40, 53 и 105 от 2014 г., бр. 12, 14, 60, 61 и 94 от 2015 г., бр. 13, 42, 58, 62, 97 и 105 от 2016 г., бр. 58, 63, 85, 86, 92 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 27, 77 и 98 от 2018 г., бр. 17, 64, 83, 96 и 102 от 2019 г., бр. 18, 28, 34, 69, 104 и 105 от 2020 г. и бр. 25 и 56 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 168 се създава т. 8:

„8. при погасяване на задълженията на длъжник, установено при условията и реда на чл. 100 и следващите от Закона за несъстоятелност на физическите лица.“